

SAATANASTA SEURAAVAT

KOLUMNI

Jumalharhat

ROBERT BROTHERUS

Aina, kun Jehovan todistajat ovat erehtyneet koputtamaan kotini ovelle Lauttasaassa, olen ilolla lähtenyt heidän kanssaan väittelemään. Viimeksi viime talvena pari nuorta naista tuli tuomaan vihkosta, joka kertoi, miksi luominen on evoluutiota parempi selitys eliöille. Naiset saivat vastalahjaksi laajan luennon evoluution evidenssistä ja jumaluskon ongelmista lukusuosituksineen.

Tuollaiset leppoisat väittelyhetket ovat nyt väkisinkin värittyneet mielesäni synkemmin sävyin kuunneltuani kesällä **Tom-Kristian Heinäahon** kirjan *Saatanasta seuraava – Kaksoiselämäni Jehovan todistajana* (Lind & Co, 2024). Tomin vanhemmat ja lähisuku liittyivät varhain Jehovan todistajiin ja tämä tiukan autoritääriin uskonto vei koko perheen mukanaan.

Tom aloitti varhain saarnaamisen ja jätti opiskelut sikseen omistaakseen koko elämänsä työlle Jehovan todistajissa. Hänestä kehittyi taitava puhuja ja hän nousi todistajien organisaatiossa seurakunnan vanhimpien neuvostoon ja muita jäseniä tuomitsevaan oikeuskomiteaan. Oli vain yksi ongelma: Tom oli homoseksuaali – Jehovan todistajien ankarasti tuomitsema seikka – ja eli loppujen lopuksi 12 vuotta kaksoiselämää, jossa harrasti toisaalla salaa homosuhteita ja toisaalla toimi arvostettuna Jehovan todistajien saarnamiehenä ja johtajana.

Kirja on koskettava, syvälinen, paikoin ahdistava, paikoin myös Tompan mustan huumorin ansiosta hersyvän hauska. Jehovan todistajien autoritäärisessä ja tuomitsevassa yhteisössä

eläminen on jo itsessään henkisesti raskasta, mutta salaisen kaksoiselämän viettäminen vuodesta toiseen, jatkuva tarve valehteluun ja kiinni jäämisen pelko ilman ketään uskottua ystävää näyttävät äärettömän kuluttavana.

Kaksoiselämä koski myös Tompan uskoa, joka mureni vuosien varrella. Jehovan todistajien mukaan uusien tehtävien saaminen organisaatiossa on osoitus siitä, että henkilö on ”kaiken tietävän ja näkevän Jehovan siunauksessa hyvien tekojensa vuoksi”. Kuitenkin Tom saattoi vaikkapa klo 13 harrastaa homoseksia ”Kullikalliolla” ja klo 14 istua puku päällä seurakunnan komiteassa saamassa kehuja ja nimityksen uuteen vastuulliseen seurakunnan virkaan. Vaikutti ikään kuin kaiken tietävää ja näkevää Jehovaa ei olisi ole-massakaan.

Tompan kaksoiselämän maanpäällisestä helvetistä huolimatta kaapista ulos tuleminen tuntui täysin mahdolltomalta ajatukselta, koska Jehovan todistajilla on kiero kaksoisloukku jäsentensä pitämiseen kultin rautaisessa otteessa: Jäsenet saavat olla ihmis-suhteissa vain toisten jäsenten kanssa. Näin kukaan ei voi rakentaa turvaverkkoa kultin ulkopuolelle. Kun kultista poispotkittuun pitää kaikkien – omien vanhempienkin – katkaista suhteensa, uhkaa poispotkittua putoaminen tyhjän päälle, täydelliseen sosiaaliseen katoamiseen.

Tällaisen karmivan säännön ilmiselvä tosiasiallinen syy on pitää lahkolaiset tottelevaisina ja alistuvina johtajien mielivaltaisille käskyille ja eristää heidät ulkopuolisten kriittiseltä vaikutukselta. Mutta säännölle on myös lahkossa sisäinen peruste: pois potkitun sosiaalisen hylkäämisen väitetään irvokkaasti olevan rakkauden osoitus, koska (1) maailmanloppu tulee pian, (2) vain Jehovan todistajat pelastuvat silloin ja (3) välit katkaisemalla painostetaan erotettua maksimaalisesti parantamaan tapansa ja anomaan nöyrästi uudelleen lahkoon jäsenyyttä, jolloin tämä voi päästä takaisin pelastettujen joukkoon.

Tässä logiikassa voisi olla moraalin murunen, jos se perustuisi totuuteen. Jehovasta ja tulevasta maailmanlopusta. Mutta kun se ei ole totta. Me tiedämme luonnontieteiden, filosofian, historian, psykologian ja uskontotieteen tulosten kautta, että se ei ole totta. Tekojen ja sääntöjen moraali riippuu totuudesta ja siksi ei ole yhdentekevää, mikä on totta ja mikä ei. Siksi on tärkeää, että jatkuvasti etsimme totuutta järjen ja tieteen keinoin.

Lopulta Tom jäi kiinni, joutui itse oikeuskomitean tuomittavaksi ja erotettiin. Eroon on liittynyt paljon tuskaa, mutta tie on kulkenut valoa kohti. Tänä päivänä Tomilla on hieno uusi elämä, johon kuuluu puoliso, vapaaehtoistyötä Uskontojen Uhrit -yhdistyksessä, näyttelemistä ja kirjojen kirjoittamista. Jehovan todistajille hän on pahiksista pahin, Saatanasta seuraava, mutta me näemme, että hän on hyvä. Me näemme, että jos joku on Saatanasta seuraava, niin se on Jehovan todistajat.

